

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено
на засіданні кафедри
«Менеджмент, публічне управління та HR-технології»
прот. № 1 від 18.09.2023 р.



ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Силабус

2023 / 2024 навчальний рік

Галузь знань	- 07 Управління та адміністрування
Спеціальність	- 073 "Менеджмент"
Освітня програма	- Менеджмент організацій і адміністрування
Рівень вищої освіти	- перший (бакалавр)
Кількість кредитів ЕКТС	- 4

Спікери курсу

[Дикань Олена Володимирівна](#) (д-р економічних наук, професор)

Контакти: 38 (057) 730-10-45, e-mail: dikan@kart.edu.ua

[Сторожилова Уляна Леонідівна](#) (кандидат економічних наук, доцент)

Контакти: 38 (057) 730-10-46, e-mail: storozhilova@kart.edu.ua
storazhylovauliana@gmail.com

м. Харків, пл. Фейєрбаха, 7, ауд. 3.406

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу –
<http://rasp.kart.edu.ua/>

Веб сторінка курсу: <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=9690>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://lib.kart.edu.ua/>

Особливістю сучасного етапу розвитку України є новий підхід до формування економічних відносин з іншими країнами світової спільноти. Він полягає в тому, що

молода держава повинна зайняти чільне місце в міжнародних економічних інтеграційних процесах. Це вимагає істотних зусиль як від підприємств зокрема, так і від держави, загалом. Існує багато причин, які стримують входження України до європейських і міжнародних структур, проте, відсутність висококваліфікованих фахівців із зовнішньоекономічної діяльності перешкоджає просуванню нашої країни до світового господарства.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-смыслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області зовнішньоекономічної діяльності, оволодіння основними термінами і принципами зовнішньоекономічної діяльності)

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння основних концептуальних засад зовнішньоекономічної діяльності України);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості до визначення впливу факторів зовнішньополітичного середовища на забезпечення зовнішньоекономічної діяльності України, аналізувати основні тенденції розвитку геополітичного простору та оцінювати їх можливий вплив на зовнішньоекономічну діяльність України);

1. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області нормативно-правової бази, що регулює зовнішньоекономічну діяльність);

2. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів в області підготовки рекомендацій, пропозицій до проектів керівних документів у сфері зовнішньоекономічної діяльності з урахуванням норм міжнародного права);

3. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів до організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю).

4. Заплановані загальні компетентності (ЗК), фахові компетентності (ФК)

ЗК3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу

ЗК14 Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК15 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ФК1 Здатність визначати та описувати характеристики організації.

ФК2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

ФК3 Здатність визначати перспективи розвитку організації.

ФК16 Здатність аналізувати закордонний досвід щодо новітніх форм, методів та прийомів управління залізничною галуззю та застосовувати набуті знання до вітчизняних умов.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо у вас зростає потреба в інформації про стан зовнішньоекономічної діяльності в Україні, теоретичні положення, що характеризують ЗЕД, практичні функції суб'єктів світової економіки, здійснення ЗЕД в Україні на стадії ринкової трансформації – саме курс «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» й дає ці знання.

Від здобувачів очікується: базове розуміння економічної теорії, економіки зарубіжних країн, права.

Перша частина курсу містить основні теоретичні положення щодо зовнішньоекономічної діяльності України як процесу розвитку господарських зв'язків між національними суб'єктами суспільного виробництва та її зарубіжними партнерами. Друга частина дає змогу студентам, оволодівши теоретичними знаннями, набувати практичних

навичок щодо прийняття управлінських рішень, адекватних ситуацій із зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається впродовж другого семестру, дає студентам глибоке розуміння концептуальних засад зовнішньоекономічної діяльності підприємства, її складових частин, принципів, концепцій та основних напрямків організації ЗЕД.

Курс складається з однієї лекції і одного практичного заняття кожного тижня. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та виконанням творчих рефератів. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії, вирішення ситуаційних вправ та практичних задач.

Денна форма навчання

Кількість кредитів ECTS – 4.

Лекції – 30 годин.

Практики – 30 годин.

Самостійна робота – 60 годин.

Теми курсу

1. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві.
2. Гармонізована система опису та кодування товарів.
3. Основні види ЗЕД підприємства.
4. Зарубіжні партнери, використання зарубіжних посередників.
5. Транспортні операції у зовнішньоекономічних угодах
6. Основи підготовки та заключення зовнішньоекономічних контрактів (договорів).
7. Сертифікація продукції, системи якості та виробництв.

Національна система залізничного транспорту / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Виконання творчих рефератів	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Практичні заняття курсу передбачають виконання творчих рефератів з метою поглибленого вивчення питань зовнішньоекономічної діяльності. Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кільк. Годин	Тема лекцій	Кільк годин	Тема лабораторних, практичних, семінарських занять
1	2	ЗЕД в Україні	2	Зовнішньоторговельна політика.
2	2	Принципи управління зовнішньоекономічною діяльністю	2	Стан ЗЕД в Україні: проблеми та перспективи
3	2	Регулювання та управління ЗЕД	2	Учасники ЗЕД.
4	2	Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	2	Органи управління та регулювання ЗЕД
5	2	Міжнародні зустрічні операції	2	Поняття та види міжнародних зустрічних операцій
6	2	Зустрічна торгівля, її види	2	Проведення переговорів чи укладання угоди
7	2	Організація зовнішньоекономічних операцій	2	Організація та етапи проведення зовнішньоекономічних операцій
8	2	Основні методи здійснення експортно-імпортних операцій	2	Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
Модульний контроль №1				
9	2	Форми виходу підприємства на зовнішні ринки	2	Контракт у ЗЕД
10	2	Форми співпраці у ЗЕД	2	Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі - продажу
11	2	Транспортне забезпечення зовнішньоторговельних операцій	2	Транспортне обслуговування ЗЕД
12	2	Базисні умови поставки товару "INCOTERMS"	2	Організація і технологія міжнародних перевезень
13	2	Економічна ефективність ЗЕД	2	Показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності
14	2	Методологічні аспекти визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності.	2	Розрахунок економічної ефективності здійснення зовнішньоекономічних операцій
15	2	Суть страхування та його види.	2	Страхування зовнішньоторговельних вантажів
Модульний контроль №2				
іспит				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною

шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується виконання творчого реферату (презентації) впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За невиконане завдання бали не нараховуються. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.
- Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента або групи впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання актуальних світогосподарських проблем. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та ступенем виконання практичного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається участю у роботі дискусійного клубу. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

- Студент складає іспит за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача.

Команда викладачів:

Дикань Олена Володимирівна (<https://kart.edu.ua/staff/dikan-ov>) – лектор з міжнародної економіки.

Завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та HR-технологій УкрДУЗТ.

Кандидат економічних наук з 2007 року. Дисертацію захистила у спеціалізованій вченій раді Д.64.051.05 при Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна за спеціальністю 08.02.03 – Організація управління, планування і регулювання економікою, тема дисертації «Удосконалення державного регулювання транспортного комплексу України».

Доктор економічних наук з 2017 року. Дисертацію захистила у спеціалізованій вченій раді при Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені В. Лазаряна за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Тема дисертації: Теоретико-методологічні аспекти забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств залізничного транспорту.

Напрямок наукової діяльності: проблеми розвитку підприємств в умовах ринкового середовища; міжнародні аспекти ведення бізнесу; державне регулювання транспортного комплексу України.

Автор понад 130 наукових праць.

Сторожилова Уляна Леонідівна - (<https://kart.edu.ua/staff/storozhilova-ul>) – Вчений, спеціаліст у сфері менеджменту ЗЕД, ІТ-менеджменту, цифрових технологій.

Напрямок наукової діяльності: розвиток сучасного менеджменту в Україні та в світовому просторі; міжнародні транспортно-логістичні системи в умовах глобалізації, економіки та менеджменту, цифрова економіка та публічне управління та адміністрування.

Освіта - Українська державна академія залізничного транспорту, 2003 р., «Економіка підприємств», економіст.

Кандидат економічних наук з 2007 року. Дисертацію захистила у спеціалізованій вченій раді Д 64.820.05 при Українській державній академії залізничного транспорту за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), тема дисертації «Забезпечення конкурентостійкості підприємства через інноваційно-інвестиційний механізм». Номер диплома ДК No 041920.

Автор понад 80 наукових праць. У Вищійшкoлі працює близько 20 років.

Програмні результати навчання

РН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

РН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

РН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

РН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Кодекс академічної доброчесності

Основні заходи запобігання та виявлення порушень академічної доброчесності

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються Положенням про організацію освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту (далі – Університет) <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennja-pro-oop-ukrdutzt-2021.pdf>,

зокрема:

- виховання та розвиток у здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях, при спілкуванні з викладачами, керівниками робіт та між собою, у тому числі неформальному, та у повсякденній діяльності протягом всього строку навчання в Університеті: спроможності діяти із позицій академічної доброчесності та професійної етики; бажання та навичок самостійного виконання робіт, завдань тощо; навичок коректного посилання на джерела інформації; усвідомлення значущості норм академічної доброчесності; спроможності оцінювання прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності; спроможності надання моральної оцінки власним вчинкам, співвідношенню їх із моральними та професійними нормами;

- залучення здобувачів вищої освіти до розробки та впровадження політики академічної доброчесності в Університеті;

- здійснення постійного інформування про неприпустимість плагіату і можливу відповідальність за нього при проведенні навчальних занять, виконанні письмових робіт;

- створення викладачами атмосфери академічної доброчесності в ході навчальних занять та при спілкуванні зі здобувачами вищої освіти, у тому числі неформальному, та між собою;

- включення до першої (титульної) сторінки курсових, атестаційних робіт декларації про самостійність виконання роботи відповідно до принципів академічної доброчесності;

- оприлюднення атестаційних робіт до їх захисту на сторінці освітньої програми;

- ознайомлення із Кодексом академічної доброчесності Університету, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу;

- проведення відкритих заходів з питань написання наукових, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань тощо;

- ознайомлення науково-педагогічних, наукових та інших працівників, здобувачів вищої освіти з нормативно-правовими актами, що регулюють питання запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат;

- сприяння органам студентського самоврядування, студентській первинній профспілковій організації, органу, який представляє наукові інтереси студентів,

аспірантів, докторантів і молодих вчених в інформуванні здобувачів вищої освіти про правила наукової етики;

- стимулювання учасників освітнього процесу до взаємодії із органами, відповідальними за дотримання академічної доброчесності та протидії проявам академічного плагіату;

- експертна оцінка, у тому числі з використанням відповідних новітніх технологій, на наявність академічного плагіату в наукових роботах, навчальних виданнях, кваліфікаційних роботах, дисертаціях.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=9690>